

життєвих ситуаціях. У стандарті зазначено, що треба знати «вплив факторів ризику на рівень безпеки», а що таке ризик, фактори ризику – невідомо. Не зрозумілим є вимога щодо: знань про «елементи оздоровчих систем», «уміти добирати такі способи оздоровлення, уміти визначати власний рівень соціального розвитку, протистояння впливу негативних для здоров'я і небезпечних для життя соціальних факторів, моделювати і вирішувати відповідні життєві ситуації», адже є інтегративне поняття «здоровий спосіб життя». У вимогах зазначено, що учні мають застосовувати «способи саморегуляції, самоорганізації, самоконтролю, самоідентифікації». Цю вимогу можна було б розширити і національною ідентифікацією, яку також можна розглядати у розділі «Психічна і духовна складова здоров'я».

Враховуючи вікові анатомо-фізіологічні та психологічні особливості учнів початкової школи, вважається неможливим реалізація такої вимоги як «уміти встановлювати взаємозв'язки між руховою активністю, харчуванням, загартовуванням, розпорядком дня і здоров'ям», знати «медичні заклади свого населеного пункту», «протистояти негативному впливу оточення, моделювати відповідні життєві ситуації», «розв'язувати життєві конфлікти» тощо. Отже, перелік державних вимог до рівня підготовки учнів початкової школи вимагає ретельного доопрацювання, а для старшої – уточнення і незначної корекції щодо дотримання принципу природо відповідності. Співвідношення обсягу змісту освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» і часу на його опанування є предметом дискусії вже не перший рік. Першочерговим науковці вважають неможливість навіть трьох уроків фізичної культури забезпечити обсяг тижневої рухової активності школяра (відбувається забезпечення лише 20% обсягу нормативної тижневої рухової активності). Тому мають змінитися підходи, ставлення, державна освітня політика щодо представлення фізичної культури на всіх освітніх рівнях. Збільшення кількості годин цю проблему не вирішити. Щодо предмету «Основи здоров'я»: позитивним є його представлення у інваріантній складовій навчального плану для початкової та основної школи. Ефективність навчального предмета «Основи здоров'я» та інших превентивних курсів на різних освітніх рівнях доведено моніторинговими дослідженнями співробітників Інституту інноваційних технологій і змісту освіти. З огляду на сучасний стан здоров'я населення України і його прогнозування на ближчі 20 років і враховуючи тенденції європейської превентивної освіти для подальшого системного та цілеспрямованого розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнівської молоді бажано представлення цього предмета у старшій школі.

ВИСНОВКИ Предмет «Основи здоров'я» є ключовим для формування здоров'язбережувальної компетентності учнів, важливим для формування соціальної, загальнокультурної та інших компетентностей особистості. Навчання сприяє розвитку здоров'язбережувальних компетенцій учнів, зокрема, збільшення обсягу знань щодо збереження життя та зміцнення здоров'я, поглиблення навичок та умінь (зокрема прийняття рішень, розв'язання проблем, творчого та критичного мислення, спілкування, самооцінки та почуття гідності, протистояння негативному психологічному впливові, подолання емоцій та стресу, а також розвиток співчуття і відчуття себе як громадянина), усвідомлення учнями необхідності відповідати за своє життя і здоров'я. Серед відображених у Державному стандарті загальної середньої освіти тенденцій розвитку європейської освіти слід зазначити: спрямованість знань на їх застосування в житті, достатня увага до самостійної практичної роботи, використання електронних технологій, запровадження курсів, присвячених здоровому способу життя, впровадження інтерактивних методів навчання, значна увага превентивній освіті. Є необхідність в уточненні сутності поняття «здоров'язбережувальна компетентність» або у пошуку більш відповідних термінів; завдання змістової лінії «Основи здоров'я» потребують корекції та доопрацювання; необхідно уточнити перелік знань, вмінь і навичок, які знаходяться в основі формування здоров'язбережувальної компетентності; завдання узгодити із сучасним рівнем розвитку науки, компонентами здоров'язбережувальної компетентності; перелік державних вимог до рівня підготовки учнів початкової школи вимагає ретельного доопрацювання; пропонується викладання предмету «Основи здоров'я» у старшій школі.

У ПОДАЛЬШОМУ ПЛАНУЄТЬСЯ аналіз змісту освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» для початкової, базової та повної загальної середньої освіти за навчальними програмами та підручниками з «Основа здоров'я» для 1-9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
2. Закон України «Про освіту»: за станом на 01.01.2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1060-12>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
4. Pobirchenko N. Competence approach in the higher school: theoretical aspect / N. Pobirchenko // The Advanced Science Journal. – 2011. – Issue 2. – P. 83-87 [Electronic resource]. – Access mode : <http://advancedscience.org/2011/2/2011-01-02-083.pdf>
5. Reform Strategy for Education in Ukraine: Educational Policy Recommendations. – Kyiv: K.I.S., 2003. – 280 p.
6. Yezhova O. What is the pedagogical activity aimed at preserving, strengthening and forming of adolescents' and youth's health? / O. Yezhova // European network of health Promoting schools in Ukraine: status and prospects for development: Abstracts of International Scientific Conference 26-29 March 2013, Kyiv, Ukraine. – P. 11 [Electronic resource]. – Access mode : http://www.schoolsforhealth.eu/upload/Abstracts_Kiev_March_2013.pdf

РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ ОСНОВИ СФЕРИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті розглядаються питання розробки механізму та шляхів реформування законодавчої основи сфери фізичного виховання в контексті євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: євроінтеграція, законодавство, реформування, фізичне виховання.

Ермоленко А. В., Ермоленко М. В. Реформирование национальной законодательной основы сферы физического воспитания и спорта в контексте евроинтеграционных процессов. В статье рассматриваются вопросы разработки механизма и путей реформирования законодательной основы сферы физического воспитания в контексте евроинтеграционных процессов.

Ключевые слова: евроинтеграция, законодательство, реформирование, физическое воспитание.

Ermolenko O.V., Ermolenko M.V. Reform of the national legislative framework the scope of physical education and sport in the context of European integration processes. The article examines the development of the mechanism and ways to reform the legislative framework sphere of physical education in the context of European integration processes. To date, topical for Ukraine as an active participant in the European integration process is a deep and comprehensive modernization of physical education and sport. The purpose of modernization associated with the allocation of the necessary resources and creating mechanisms for their effective implementation by processes of standardization sectoral legislation. Thus, for the successful implementation of the processes of modernization physical education and sport different populations important to the effective legislative support this sector in the context of European integration processes. The overall analysis of the legislation of Ukraine and the EU in the field of Physical Education and Sport revealed certain deficiencies in national legislation array, which is quite a negative impact on the achievement of the stated objectives of the state of development of mass sports and involvement of different groups. Amendments to the Law of Ukraine "On Physical Education and Sports" on attracting mass physical education and sport different groups on the basis of the law on the mechanism of financing and organizing national legislation physical education and sport will improve the efficiency of various physical education groups.

Key words: European integration, legislation, reform, physical education.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку світового співтовариства важливого значення набули процеси глобалізації. Головним елементом відповідного процесу є інтеграція, яка представлена у вигляді взаємозближення і утворення взаємозв'язків між певними державами світу. В загальному значенні, глобалізація, зумовлена доцентровими тенденціями світових інтеграційних процесів, покликана консолідувати планетарне співтовариство на ґрунті єдиного в глобальному масштабі економічного простору. Проте, економічна інтеграція не є домінуючою, адже провідними вважаються також політична та соціокультурна інтеграція. Це об'єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства, серед яких не стоїть осторонь і сфера фізичного виховання та спорту [1, с. 196]. На сьогоднішній день, актуальною для України, як активного учасника євроінтеграційних процесів, є глибока та всебічна модернізація сфери фізичного виховання та спорту. Мета модернізації пов'язана з виділенням необхідних для цього ресурсів та створенням механізмів їх ефективного впровадження за допомогою процесів стандартизації галузевого законодавства. Таким чином, для успішного здійснення процесів модернізації сфери фізичного виховання та спорту різних груп населення важливого значення набуває ефективне законодавче забезпечення цієї сфери в контексті євроінтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення історії прийняття головних законодавчих і нормативних актів з питань фізичного виховання і спорту дає змогу оцінювати напрями розвитку національної законодавчої й нормативної бази, а також визначити, наскільки визначені цілі збігаються або не збігаються з реальним виконанням. Такі порівняння і оцінювання уможливають прогнози щодо удосконалення визначених цілей у законодавчих, нормативних, програмних документах [4, с. 6]. В нашій державі розроблено велику кількість нормативно-правових актів (законів, наказів, постанов, розпоряджень, проектів, програм) в сфері фізичного виховання та спорту. Аналіз національного законодавства, а також наукових праць дослідників законодавчої складової сфери фізичного виховання та спорту таких як: В. Л. Мудрик, О. З. Леонов, С. Моїсєєва, О. В. Попрашаєв, О. В. Поступна, Ю. П. Мічуда та ін.. вказує на існуючі проблеми в ефективному законодавчому регулюванні відповідної сфери. На сьогоднішній день, у вітчизняній сфері фізичного виховання та спорту зберігаються негативні явища, які проявляються у розриві між задекларованими цілями і можливостями їх реалізації, превалює намагання бажане видавати за дійсне. Таким чином, нарізла нагальна потреба в проведенні ефективних реформ сфери. Це актуально саме сьогодні під час наближення вітчизняного законодавства до вимог Європейського Союзу (далі ЄС). Саме тому, процес адаптації вітчизняного законодавства та пов'язані з цим реформи в сфері фізичного виховання і спорту до вимог ЄС повинні підвищити ефективність процесу фізичного виховання різних груп населення в нашій державі.

Формулювання мети та завдань роботи. Метою роботи є виявлення проблемних питань та розробка механізму реформування національної законодавчої основи сфери фізичного виховання та спорту в контексті євроінтеграційних процесів. Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**: 1. Здійснити аналіз даних літературних джерел з питань законодавчого регулювання сфери фізичного виховання та спорту України та країн ЄС. 2. Обґрунтувати необхідність внесення змін до системи національного законодавства у сфері фізичного виховання та спорту з урахуванням євроінтеграційних процесів та досвіду країн ЄС. 3. Визначити конкретні складові реформування законодавчої основи сфери фізичного виховання та спорту з урахуванням євроінтеграційних процесів та досвіду європейських країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптація законодавства України до *acquis communautaire* ЄС, передбачена статтею 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими співтовариствами (Європейським Союзом) і їх державами-членами, є однією із головних складових політики європейської інтеграції України, а також – одним з найважливіших аспектів співробітництва України та ЄС. Серед низки пріоритетних сфер адаптації, політичними діями в котрі, на жаль не зазначена сфера фізичного виховання та спорту. Так дійсно, економічна складова має вирішальне значення, тому що це добробут держави та громадян. Але, чомусь ніхто не згадує про те, що рушійною силою будь яких суспільних перетворень була і залишається людина. І саме в спроможності ефективно досягати як індивідуальних так і загальнодержавних успіхів в будь-якій сфері господарювання, важливу роль відіграє не тільки рівень освіти але і фізичний стан особи (працівника, керівника). Треба зазначити, що високий показник фізичного стану досягається за допомогою залучення осіб різних груп населення до систематичних занять фізичним вихованням та спортом та ефективною діяльністю відповідної сфери. Ефективна діяльність залежить від багатьох факторів, де провідну роль відведено законодавчій основі [2, 7]. Саме на цій складовій, в умовах існуючих інтеграційних процесів країни, державні дії повинні зосередити свою увагу. Це важливо ще й тому, що в Угоді про Асоціацію глава 25 присвячена питанням співробітництва України з країнами ЄС у сфері фізичної культури та спорту. Зокрема ст. 441 передбачає те, що сторони співробітничать у галузі спорту та фізичної культури з метою сприяння розвитку здорового способу життя серед людей різного віку, просування соціальних функцій та освітніх цінностей спорту. У ЄС сучасне співтовариство надає великого значення фізичному вихованню та спорту, різноманітним засобам формування у людей бажання ними займатися. Важливим аргументом на користь європейської спортивності є обов'язкові заняття ЗФП в школах, коледжах, та вищих навчальних закладах освіти, а також залучення до масового спорту у вільний час великої кількості громадян різного віку. Така ефективність занять з фізичного виховання в більшості випадків детермінована забезпеченістю процесу дієюю та результативною законодавчою основою. Вивчення основних нормативно-правових актів та документів ЄС вказує на те, що спортивна політика європейських країн проводиться в рамках єдиної комплексної програми, яка заснована на спортивних ідеалах Ради Європи. Під єдиною комплексною програмою треба розуміти сукупність нормативно-правових актів. Так, основний законодавчий масив спортивної політики європейських країн складають: Спортивна Хартія Європи, Лісабонська угода, Європейська хартія «Спорт для всіх», Кодекс спортивної етики, Європейська культурна конвенція і т. ін. В перелічених документах європейські уряди взяли на себе обов'язок забезпечити своїм громадянам можливість для занять фізичним вихованням та спортом на чітко визначених умовах, де спорт повинен бути: загальнодоступним; відкритим для дітей та молоді; здоровим та безпечним, чесним та терплячим, заснованим на високих етичних принципах; сприяючим самореалізації особистості на усіх рівнях; екологічним; гідним людини; вільним від експлуатації [2, с. 125].

В Україні на жаль склалася інша ситуація. Навчальним програмам та інструкціям, які були прийняті ще в радянській державі, судилося стати в роки незалежності України єдиним взірцем програмного документа з фізичного виховання та спорту. Нарешті, на сьогоднішній день, в нашій державі почалась довгоочікувана реформа сфери фізичного виховання та спорту. Про це свідчить наказ Міністерства молоді та спорту України_ «Про робочу групу та план подальших дій щодо реформування сфери фізичної культури і спорту» від 19.11.2014 № 3851, згодом прийнята «Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту (основні положення)», та підготовлений проект Закону України «Про фізичне виховання та спорт». Аналіз відповідних кроків з реформування свідчить про не системність пропонованих дій та не зрозумілість механізму реалізації певних напрямків реформи. Так, у главі IV «Концепції реформування сфери фізичного виховання та спорту» зазначено те, що на другому етапі необхідно прийняти Закон України «Про фізичне виховання та спорт», який би закріплював умови функціонування сфери фізичного виховання та спорту в умовах ринкової економіки. Ми бачимо, що цьому закону відведено роль системоутворюючого.

Аналіз проекту Закону України «Про фізичне виховання та спорт» вказує на те, що відповідний законопроект в більшій мірі регулює відносини професійного спорту і меншою мірою стосується масового спорту. А нам відомо, що європейське співтовариство велику увагу зосереджує на питаннях саме масового спорту, про що свідчить Європейська Хартія «Спорт для всіх». Ми вважаємо, що в законопроект треба включити статтю яка б регулювала питання вдосконалення системи залучення громадян до занять саме масовим спортом. Крім цього, надаючи автономію фізичному вихованню та спорту законодавець позиціонує державу як суб'єкта підтримки фізичного виховання та спорту (фінансова, нормативно-правова, організаційна і т.д.). Незважаючи на це, роль держави є провідною, і перш за все це стосується питань фінансування. Враховуючи кризові явища в національній економіці у відповідному законі треба визначити механізми фінансування даної сфери. І якщо рівень фінансування професійного спорту більш менш можна вважати задовільним, то про масовий спорт годі й говорити. Зважаючи на це, ми пропонуємо законодавчо закріпити модель фінансування саме масового спорту враховуючи наступні орієнтовні критерії: особисті кошти осіб які займаються спортом; надходження з місцевих бюджетів; надходження з державного бюджету; спонсорство, патронаж та дотації; доходи від проведення лотерей, азартних ігор та тоталізаторів; прибуток від продажу медійних прав. Зазначенні положення є атрибутом статутів усіх спортивних товариств і організацій у Європі. Саме таким шляхом реалізуються різного роду програми із залучення населення до занять фізичним вихованням та спортом, збільшення у зв'язку з цим кількості спортивних закладів і активне фінансування відповідної сфери [5, с. 74]. Окрім прийняття Закону України «Про фізичне виховання та спорт» у главі IV «Концепції реформування сфери фізичного виховання та спорту» зазначено те, що повинно відбутися перезавантаження нормативного простору, в якому здійснюється діяльність сфери фізичного виховання та спорту. У такому випадку доцільніше було б вживати термін систематизація нормативно-правових актів із зазначенням об'єктів систематизації (система законодавства в цілому чи окремі частини), суб'єктів систематизації (офіційні чи неофіційні), форми систематизації (облік, інкорпорація, консолідація і т.д.) [6, с. 204]. Враховуючи зазначені недоліки, ми пропонуємо наступні шляхи оптимізації розпочатої реформи та приведення національного законодавства у сфері фізичного виховання молоді до вимог ЄС:

1. Створити кваліфіковану робочу групу куди повинні увійти провідні вітчизняні фахівці сфери фізичного виховання та спорту, провідні правознавці.

2. Визначити акти *acquis communautaire*, що регулюють правовідносини у сфері фізичного виховання та спорту;
3. Перекласти визначені акти європейського законодавства українською мовою;
4. Здійснити комплексний порівняльний аналіз;
5. Визначити перелік законопроектних робіт;
6. Провести офіційну систематизацію законодавства (у нашому випадку облік та інкорпорацію):

Так, процес пристосування України до європейських стандартів, буде довгим та тісно пов'язаним з існуючими економічними, суспільними та культурними змінами, у свій час характерними для інших держав на шляху входження до складу ЄС. Нам треба не забувати, що спортивна європейська орієнтація нашої країни до будівництва ефективної системи фізичного виховання та спорту, а починати це треба з «фундаменту» – законодавчої основи.

ВИСНОВКИ. Підводячи певні підсумки, ми маємо можливість констатувати наступне:

1. Загальний аналіз законодавства України та країн ЄС у сфері фізичного виховання та спорту дозволив виявити певні недоліки в національному законодавчому масиві, що досить негативно впливає на досягнення державою задекларованих цілей з розвитку масового спорту і активного залучення до цього процесу різних груп населення.
2. Приведення нормативно-правових актів України до *acquis communautaire* ЄС в рамках євроінтеграційних процесів є невід'ємною складовою процесу реформування національної сфери фізичного виховання та спорту.
3. Внесення змін та доповнень до проекту Закону України «Про фізичне виховання та спорт» в питаннях активного залучення до масових занять фізичним вихованням та спортом різних груп населення з урахуванням законодавчого закріплення механізму фінансування та систематизація національного законодавства сфери фізичного виховання та спорту дозволить підвищити ефективність процесу фізичного виховання різних груп населення.

ПЕРСПЕКТИВАМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вважаємо аналіз стану функціонування інституційної складової процесу управління сферою фізичного виховання та спорту в контексті євроінтеграційних процесів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Actualis problems of European integrationem Ucraina: documenta 7 regio. Scientific et declarationes conf. 14 may 2010 anno, Dnipropetrovsk / on imp. edition L.L. Prokopenko. - D.: DRIDU NADU, 2010.- 440 pages.
2. International Charter of Physical Education et Sport, UNESCO; Charter of International Document 21.11.1978
3. Basics of iura unionem Europaeam: latin materials / Edited by Professor ph.d. member AlrS Ucraina M. V. Buromensky. Kharkiv: domus editoria «FINN», 2010. – 392 pages. ISBN 978-966-8030-65-9
4. Попрошаєв О. В. Нормативно-правові аспекти організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О.В. Попрошаєв, С.Г. Зінченко, Д.О. Каратаєв, С.О. Фішев // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. Наук. Праць /за ред. С.С. Єрмакова, Х., 2010. – С. 74-76.
5. Теорія держави і права [Текст]: підручник / [Петришин О.В. та ін.]; за ред. д-ра юрид. Наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина; Нац. Ун-т «Юрид. Акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х.: Право, 2014. – 366 с.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року 1678-VII) // Офіційний вісник України від 26.09.2014, № 75, том 1, стор. 83, стаття 2125.

УДК 615.82.796.011.3

Єфіменко П. Б.

Харківська державна академія фізичної культури

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛІКУВАЛЬНОГО МАСАЖУ МАЙБУТНІМИ РЕАБІЛІТОЛОГАМИ

Висвітлено значущість дисципліни «Лікувальний масаж» при підготовці фахівців з фізичної реабілітації. Розглянуто зміст метода мозкової атаки в межах сценарію ділової гри з даної дисципліни. Встановлено ефективність методу мозкової атаки у формуванні готовності майбутнього реабілітолога до самостійної діяльності на робочому місці.

Ключові слова: лікувальний масаж, інновація, креативний підхід, мозкова атака, ділова гра, методика процедури, диференційований підхід.

Єфіменко П.Б. Инновационный подход к учебному процессу при изучении лечебного массажа будущими реабилитологами. Представлена значимость дисциплины «Лечебный массаж» при подготовке специалистов по физической реабилитации. Рассмотрено содержание метода мозговой атаки в рамках сценария деловой игры по данной дисциплине. Установлена эффективность метода мозговой атаки в формировании готовности будущего реабилитолога к самостоятельной деятельности на рабочем месте.

Ключевые слова: лечебный массаж, инновация, креативный подход, мозговая атака, деловая игра, методика процедуры, дифференцированный подход.

Iefimenko P.B. Innovative approach to educational process at the study of mass therapy for future physiotherapists. The article deals with one of the most effective facilities of physical rehabilitation namely massotherapies'. Its efficiency is historically confirmed and nobody doubts in relation to efficiency of its application with the aim of privation of man's organism from different pathology. Exposed here is he fact that in higher educational establishments of physical education and sport, a massage for bachelors preparation of directions «Health of man» and for masters on specialty «Physical rehabilitation» the «Medical massage» is one of professional disciplines. But unfortunately this discipline is limited to the insufficient amount of academic hours